

# РЕШЕНИЕ

№ 2123

гр. София, 06.02.2024 г.

## В ИМЕТО НА НАРОДА

**СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 28 СЪСТАВ**, в публично заседание на  
шести декември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: АНДРЕЙ КР. ГЕОРГИЕВ

при участието на секретаря Диана Г. Димитрова  
като разглежда докладваното от АНДРЕЙ КР. ГЕОРГИЕВ Гражданско дело №  
20231110103634 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 235 ГПК.

Делото е образувано по Производството е образувано по искова молба от М. А. Х. против Прокуратурата на Република България, с която е предявен иск с правна квалификация чл. 2, ал. 1, т. 3, предложение второ ЗОДОВ за осъждане на ответника да заплати на ищцата сума в размер на 5000 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди от водено срещу ищцата наказателно производство по прокурорска преписка № 3716/2022 г. на Софийската районна прокуратура, като производството е прекратено поради липса на извършено от ищцата престъпление, заедно със законната лихва върху претендираната сума от 10.07.2022 г. до окончателното ѝ изплащане.

Ищцата твърди, че при управление на личния си автомобил на 10.07.2022 г. в 00,15 ч. на бул. „Симеоновско шосе“, гр. София, била спряна за проверка от патрул на пътна полиция, при която ☐ бил направен тест с техническо средство, като същото отчело положителен резултат за употреба на наркотично вещество канабис. В резултат на това ищцата била задържана за срок от 24 часа на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР и ☐ било отнето свидетелството за управление на МПС, като било допуснато предварително изпълнение на мярката. По случая било образувано досъдебно производство № ЗМК-918/2022 г. по описа на 04 РУ на СДВР, прокурорска преписка № 23716/2022 г. по описа на СРП за осъществено престъпление по чл. 343б, ал. 3 от НК – шофиране след употреба на наркотици. Във връзка с действията на органите на ОПП-СДВР ищцата предоставила кръв и урина за изследване и на 30.09.2022 г. било установено, че в кръвта ☐ няма следи от упойващи вещества. Поради това образуваното срещу нея досъдебно производство било прекратено с постановление от 18.10.2022 г. поради липса на престъпно

деяние. Излагат се твърдения, че вследствие на воденото срещу нея наказателно производство ищцата е претърпяла сериозен стрес и засягане на достойнството, както и че е била лишена от възможността да ползва моторното си превозно средство. Заявява становище, че за обезвреда на описаните от нея неимуществени вреди е нужно обезщетение в горепосочения претендиран размер, поради което моли за уважаване на иска и присъждане на разноските по делото.

Подаден е отговор на исковата молба от ответника – Прокуратурата, с който искът се оспорва като неоснователен и недоказан. Оспорва се постановлението за прекратяване на досъдебното производство срещу ищцата да е влязло в сила, тъй като няма данни за дата на връчване и евентуално обжалване. Оспорва се и да има нарушение от страна на органите на прокуратурата, което да може да доведе до отговорност, тъй като не било повдигнато формално обвинение срещу ищцата. Оспорва прокуратурата да е отговорна за отнемането на свидетелството за управление на МПС на ищцата, което било извършено от органите на МВР по административен ред. Сочи се, че срещу актовете на МВР е можело да се подаде жалба по реда на АПК, което няма данни да е сторено от ищцата. Поради това се излагат съображения, че прокуратурата не следва да носи отговорност. В условията на евентуалност се излагат твърдения за ниска интензивност на вредите, поради което не следва да се присъжда обезщетение в искания от ищцата размер. Прави се възразение за прекомерност на претендираното от ищцата адвокатско възнаграждение.

В съдебно заседание ищцата се представлява от пълномощник адвокат, който поддържа исковата претенция и искането за присъждане на разноски.

Ответникът, чрез процесуален представител, поддържа отговора и изразеното в него становище за неоснователност и недоказаност на претенцията на ищцата.

Съдът, като съобрази доводите на страните и обсъди събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

За да възникне притезателното право на увредения по чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ за обезвреждане на неимуществените вреди, причинени му от Прокуратурата на Република България, вследствие на повдигане на незаконно обвинение, трябва да бъдат осъществени следните материални предпоставки: 1) да е налице обвинение за извършено престъпление; 2) съдът да е оправдал подсъдимия с влязла в сила присъда или наказателното производство да е прекратено с постановление за прекратяване; 3) подсъдимият да е претърпял имуществени и/или неимуществени вреди, и 4) да е налице причинно-следствена връзка между причинените на пострадалото лице вреди и наказателното производство, по което е било повдигнато незаконното обвинение.

Установява се от материалите по приложеното към настоящото производство досъдебно производство № ЗМК 918/2022 г. по описа на 04 РУ на СДВР, прокурорска преписка № 23716/2022 г. по описа на Софийската

районна прокуратура (СРП), че същото е образувано на 10.07.2022 г. по реда на чл. 212, ал. 2 от НПК за това, че на посочената дата на бул. „Симеоновско шосе“, гр. София, ищцата М. Х. управлявала лек автомобил „Ауди“, рег. № \*\*\*\*\* след употреба на наркотично вещество, установено по надлежен ред – с техническо средство „Дръг тест 5000“ – престъпление по чл. 343б, ал. 3 от НК.

Не се спори, а и се установява от материалите по досъдебното производство, че на горепосочената дата водач на превозно средство „Ауди“ с рег. № \*\*\*\*\* е била ищцата, на която е била извършена проверка с техническо средство, което отчело употреба на наркотично вещество канабис.

На същата дата при установяване на деянието на ищцата е била наложена принудителна административна мярка по чл. 171, т. 1, б. „б“ ЗДвП – временно отнемане на свидетелство за управление на МПС със заповед № 1958/10.07.2022 г. (представена на лист 6 от делото), както и на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР ищцата е била задържана за срок от 24 часа с оглед проверка за извършено престъпление по чл. 343б от НК (съгласно представена на лист 7 от делото заповед). Вследствие на извършената проверка с техническо средство за употреба на наркотични вещества или техни аналози на ищцата е издаден талон за изследване във ВМА, като същата е предоставила кръв и урина за изследване.

На 30.09.2022 г. по воденото досъдебно производство е извършена съдебна химико-токсикологична експертиза (заключението е на лист 95 – 96 от делото), в чието заключение е установено, че от извършените изследвания на предоставените проби кръв и урина от ищцата не се установява присъствие на наркотични вещества.

С постановление от 18.10.2022 г. на наблюдаващия прокурор наказателното производство е прекратено на основание чл. 243, ал. 1, т. 2 НПК – поради липса на престъпление. Съгласно обратна разписка на лист 46 от делото постановлението за прекратяване на наказателното производство е връчено на ищцата на 21.10.2022 г., като е влязло в сила след 7 дена съгласно чл. 243, ал. 4 НПК, или на 29.10.2022 г.

Прекратяването на наказателното производство поради липса на престъпно деяние е достатъчно, за да се приеме, че обвинението е било незаконно, като доколкото същото е било повдигнато от ответника, несъмнено е, че неговото поведение е било противоправно. Ето защо ответникът дължи обезщетение за всички вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от длъжностното лице – чл. 4 ЗОДОВ.

Образуването на наказателно производство, както и действията по разследване срещу уличено лице са предварителни и подготвителни действия за събиране на доказателства за вината на уличения и за повдигане на обвинение. Предварителните действия са свързани с упражняване на държавна принуда и когато са неоснователни, причиняват вреди. По правната си същност искът за вреди от тези действия, дори когато не се е стигнало до повдигане на обвинение, е същият иск по чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ, тъй като

неоснователно е осъществена принуда във връзка с бъдещо повдигане на формално обвинение. Следва да се отбележи също така, че съдът е длъжен да тълкува понятието „обвиняем“ не само в светлината на формалните критерии по чл. 219, ал. 1 НПК, а и с оглед на задължението по чл. 219, ал. 2 НПК във връзка с чл. 212, ал. 2 НПК – когато срещу един заподозрян са извършени действия по разследване, той придобива качеството обвиняем и съществува задължение да бъде привлечен като такъв от органа, осъществяващ първото действие по разследване. Това тълкуване на понятието „обвиняем“ следва и от практиката на Европейския съд за правата на човека по чл. 6, пар. 3 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи („Европейската конвенция за защита на правата на човека“ или „ЕКПЧ“) – Решението по дело *Симеонови с/у България*, жалба № 21980/04, §§ 110 и 121, 12 май 2017 г. Неизпълнението на задължението за формално привличане като обвиняем не може да е основание за освобождаване на Прокуратурата от отговорност – вж. решението на ЕСПЧ по дело *Mattochia с/у Италия*, жалба № 23969/94, §§ 60 – 61, 25 юли 2000 г. Следователно още на 10.07.2022 г., когато ищцата е била задържана и то заради положителната проба за наркотици, направен □ е обиск (според протокол на лист 9 – 10 от делото) и материалите са пратени на прокурор, тя е имала качеството „обвиняем“ по смисъла на чл. 219, ал. 2 НПК, а оттам – и по чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ.

Разликата в двата случая е в количеството на упражнената принуда, защото не е повдигнато обвинение, но правилото е, че който може по голямото, може и по-малкото. Следователно за неоснователно упражнената принуда срещу уличеното лице, дори когато не е повдигнато обвинение, а наказателното производство е прекратено поради липса на доказателства, Прокуратурата ще носи отговорност по чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ. Неоснователно упражнената принуда в този случай ще обхваща мерките срещу уличеното лице, за които образуваното наказателно производство е необходимо и достатъчно условие за осъществяването им, например мерки за процесуална принуда срещу уличеното лице, както и принудителните административни мерки, които са налагат при условията на обвързана компетентност заради образуваното наказателно производство, доколкото административният орган не действа при условията на оперативна самостоятелност, за да прецени дали да наложи принудителни административни мерки или не.

В този смисъл и във връзка с възраженията в отговора на исковата молба следва да се отбележи, че според съда на обезщетяване в настоящия процес подлежат и неимуществените вреди, причинени от задържането на ищцата по реда на чл. 72 ЗМВР. Това е така, защото съгласно чл. 31, ал. 1 от Конституцията за всяко задържане се уведомява прокурор, който следва да извърши преценката по чл. 31, ал. 4 от Конституцията – дали извършеното задържане съответства на необходимостите на наказателното производство, макар и то да не е започнало. Поради това Прокуратурата носи и вредите за всяко задържане, при което при данни за престъпление прокурор не е разпоредил освобождаване на задържания, ако не е имало необходимост (както е в случая).

Поради изложеното съдът счита, че искът е установен по основание.

При незаконно повдигане и поддържане на обвинение се засяга по един недопустим начин правната сфера на привлеченото към наказателна отговорност лице, което несъмнено води до увреждане и настъпване на неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от това увреждане.

В случая ищцата е претърпяла вреди от самото обвинение и търпените негативни емоционални последици от него, от отнемането на разрешението □ да управлява автомобил, както и от задържането и обиска □. Съгласно чл. 4, ал. 1 ЗОДОВ обаче подлежат на обезщетение само вредите, които са непосредствена последица от действията на ответника.

Настоящият съдебен състав намира за основателно възражението на ответника, че отнемането на свидетелството за управление на автомобил на ищцата не е в пряка връзка с обвинението □ или поне не цялата продължителност на това отнемане е в такава връзка. По делото на ищцата беше указана тежест с определението на съда от 09.10.2023 г. (на лист 38 от делото) да установи, че е обжалвала наложената □ принудителна мярка „отнемане на свидетелство за управление на МПС“. Ако ищцата беше положила усилия в тази насока, тя би могла да управлява автомобил, като в производството по обжалване пред административния съд би могла да оспорва реда за налагане на мярката или срока □ (вкл. и въпроса дали принудителната мярка може да има задължителен характер според закона). в тежест на ищцата би било да установи с представяне на съдебна практика, че подобна нейна жалба, която е ефективно средство за лична защита пред съд, не би имала никакъв шанс за успех, и поради това да установи причинна връзка с образуваното досъдебно производство. Това обаче не е направено.

Обезщетението за претърпените неимуществени вреди, за които държавата и общините носят отговорност по реда на ЗОДОВ, се определя съгласно чл. 52 ЗЗД по справедливост. Съгласно константната съдебна практика понятието „справедливост“ по смисъла на закона не е абстрактно понятие, а е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне на размера на дължимото обезщетение – тежестта на повдигнатото обвинение, продължителността на наказателното преследване, вида и продължителността на наложената мярка за неотклонение, данните за личността на подсъдимия с оглед на това доколко повдигнатото обвинение за деяние, което не е извършил, се е отразило негативно на физическото здраве, психиката му, на контактите и социалния му живот, на положението му в обществото, работата, в това число върху възможностите за професионални изяви и развитие в служебен план, както и всички други обстоятелства, имащи отношение към претърпените морални страдания.

От събраните по делото гласни доказателства се установява, че в конкретния случай проведеното незаконно наказателно преследване е причинило сериозен психически стрес на ищцата и се е отразило негативно на работата □. Свидетелят С. И., с който ищцата живее във фактическо

съжителство, разпитан в заседанието на 08.11.2023 г. (на лист 108 – 109 от делото) дава показания, че Х. изпаднала в депресивно състояние – не можела да спи, не искала да общува с хора, плачела и се чувствала обидена от цялото преживяване. Свидетелства, че липсата на автомобил се е отразила и на работата □, тъй като ищцата работела като мениджър в строителна фирма и трябвало да посещава различни обекти. Съдът кредитира показанията на свидетеля въпреки заинтересоваността му, като прилага чл. 172 ГПК и съобразява, че те се потвърждават и от показанията на свидетелката Лена Ангелова (разпитана на 06.12.2013 г. на лист 114 от делото), близка приятелка на ищцата, която дава показания, че Х. се е чувствала доста подтисната и случката □ се е отразила зле в личен и в професионален план. Свидетелства, че ищцата нямало с какво да се придвижва, което довело до финансови затруднения, тъй като било свързано с по-абвно сключване на сделки, а оттам – със загуба на евентуални бонуси и парични възнаграждения. И в тази част съдът кредитира свидетелката, тъй като показанията □ са логични и не се оборват от други доказателства по делото.

Следва да се отбележи, че доколкото ищцата има чисто съдебно минало (съгласно свидетелството за съдимост по досъдебното производство, представено на лист 102 от делото), то повдигането и поддържането на обвинение срещу нея за умишлено престъпление само по себе си сочи на настъпило неблагоприятно отражение върху психиката □ като неосъждан човек.

В случая чрез неоснователно упражнената принуда срещу ищцата като уличено лице са били нарушени правото □ на лична свобода, засегнати са честта и достойнството □. От друга страна, срещу ищцата не е било повдигнато обвинение, не е била взета мярка за неотклонение, освободена е незабавно след приключване на съответните процесуални действия, преживените страдания не са били така интензивни както при повдигнато обвинение.

Общата продължителност на производството е 3 месеца, като не е прекалено дълга, поради което и тъй като ищцата не доказва претърпени вреди над обичайните такива, извън задържането за 24 часа, съдът намира, че в случая справедливо по смисъла на чл. 52 от ЗЗД би било обезщетение в размер на 1500 лева, който може да овъзмезди пострадалата. До този размер искът е основателен и следва да се уважи, като се присъди и законната лихва от датата на прекратяване на наказателното производство – 29.10.2022 г., до окончателното плащане, като в останалата му част, до предявения размер от 5000 лв., искът следва да бъде отхвърлен.

По отношение на разноските по делото съдът намира следното.

На основание чл. 78, ал. 1 от ГПК, предвид уважаването на иска в тежест на ответника следва да бъдат възложени разноските на ищеца в производството в размер 10 лева, представляващи заплатена държавна такса.

Съгласно представения по делото договор за правна защита и съдействие адв. Н. П. е оказал на ищеца безплатно адвокатска помощ за процесуално представителство по делото на основание чл. 38, ал. 1, т. 3 от

Закона за адвокатурата, поради което и на основание чл. 38, ал. 2 от ЗАдв, съдът следва да определи и възложи в тежест на ответника адвокатско възнаграждение, което определя в размер на 400 лева с оглед на сложността на делото.

Така мотивиран, Софийският районен съд, 28. състав,

## **РЕШИ:**

**ОСЪЖДА** на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ **Прокуратурата на Република България**, с адрес на управление: София, бул. "Витоша", № 2, да заплати на **М. А. Х.**, с ЕГН: \*\*\*\*\*, и адрес: Б., ж.к. „И.“ № \*\*, вх.\* , ет.\* , **1500 лева** (хиляда и петстотин лева) – обезщетение за неимуществени вреди от образувано наказателно производство по досъдебно производство № ЗМК 918/2022 г. по описа на 04 РУ на СДВР, пр. пр. № 23716/2022 г. по описа на СРП за осъществено престъпление по чл. 343б, ал. 3 от НК, прекратено с постановление на прокурора от 18.10.2022 г., влязло в сила на 29.10.2022 г., ведно със **законната лихва** върху тази сума от 29.10.2022 г. до окончателното ☐ изплащане, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за **разликата над 1000 лева до пълния предявен размер от 5000 лева (пет хиляди лева)**.

**ОСЪЖДА** на основание чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ **Прокуратурата на Република България**, с адрес на управление: София, бул. "Витоша", № 2, да заплати на **М. А. Х.**, с ЕГН: \*\*\*\*\*, и адрес: Б., ж.к. „И.“ № \*\*, вх.\* , ет.\* , **10 лева** (десет лева) – разноси по делото.

**ОСЪЖДА** на основание чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ във връзка с чл. 38, ал. 2 ЗАдв **Прокуратурата на Република България**, с адрес на управление: София, бул. "Витоша", № 2, да заплати на **адвокат Н. П. П.**, с код по БУЛСТАТ: 180215051, и адрес на кантората: С., ул. „Б.“ № \*\* – \*\*, офис \*, **400 лева** (четиристотин лева) адвокатско възнаграждение за осъществено безплатно процесуално представителство по делото.

Решението може да бъде обжалвано с въззивна жалба пред Софийския градски съд в двуседмичен срок от получаване на препис от страните.

Съдия при Софийски районен съд: \_\_\_\_\_